

Hi-Fi Voice

LUXMAN SQ-38u a LUXMAN D-38u

Japonský Luxman lze považovat vlastně za jedinou rozumnou opozici ke značce Accuphase, nejen proto, že obě firmy sídlí de facto přímo naproti sobě. „Zlatý“ hráč (rozuměj Accuphase) si vybuodoval v Evropě silnou pozici, kterou ale minimálně v České a Slovenské republice velmi rychle předhání hráč „stříbrný“, poslední dobou i díky solidně nasazenému tempu omlazování výrobního katalogu. Nezapomíná však ani na milovníky starých dobrých časů, jimž se pod kůži dostává legendární sérií 38.

Ta sestává z jednoho integrovaného elektronového zesilovače jménem SQ-38u a jednoho CD přehrávače s názvem D-38u. Oba přístroje záměrně rezignují na nejnovější technická řešení z vyšších řad, ačkoliv je třeba nezaměňovat ověřenou technologii s technologií nedostatečnou. Japonští inženýři ale moc dobře ví, že ten, kdo touží po podobně laděných přístrojích, ten velmi pravděpodobně bude mít vedle malých stříbrných kotoučků i širokou sbírku černých placek a míří tak prostě na ty služby a funkce, které ochutnali milovníci věrné reprodukce ve zlatých letech sedmdesátých a osmdesátých.

Historie modelu SQ38 (tehdy ještě bez pomlčky) se datuje ale už do roku 1963, kdy první integrovaný zesilovač tohoto jména bojoval jako poslední samuraj svými 10ti Watty proti nastupujícím tranzistorům za pomoci triod 6RA8. Současný model je již desátou inkarnací stejného konceptu, vždy jen mírně oživeného dle aktuálních technických možností, vždy ale zachovávajícího stejné hodnoty. Luxman patří velký respekt za to, že svou myšlenku udržel živou tolik desítek let, v podstatě beze změny a co více – že s ní dokázal za tu dobu

nadchnout mnoho tisíc majitelů. O ledasčems vypovídá i fakt, že výrobce tuto sérii označuje jako „modely, které mohou být odkázány dalším generacím“ – což platí jak pro zvukové ladění, tak pro bytelný přístroj samotný.

Oba přístroje řadí na první pohled do kategorie retro světa masivní dřevěný obal – ten schází jen na čelních a zadních stranách, jinak ale tmavé, exkluzivně působící a skvěle zpracované dřevo (povrch a slícování si nezadá s leccakou dospělou reprosoustavou) obaluje každý kousek obou přístrojů. Jen do horní desky zesilovače je samozřejmě kvůli elektronikám a

masivnímu tepelnému úniku vsazeno nenápadné větrání. Čelní stěny jsou pak vyvedeny v broušeném hliníku stříbrné barvy, prostě přesně jako kdyby právě přicestovaly časem.

Jak přehrávač, tak integrovaný zesilovač jsou přes prvotní zdánlivou vizuální nenápadnost a optické vyznění na fotkách poměrně hřmotné kousky. SQ-38u se s 20ti kily hmotnosti už celkem pronese, s rozměry 40 x 19,6 x 31 cm (š x v x h) zase nepadne do úplně každého racku, zvláště když připočítáme alespoň 10 cm na výšku patra, aby se nám elektronky nezadusily. Ani devítikilový D-38u s psanými mírami 40 x 16,8 x 28 cm (š x v x h) není zrovna placička.

Kromě obsáhlého množství ovládacích prvků potěší na robustních předních panelech hlavně drobné detaily. Jde například o krásně vyvedené logo výrobce, jemnou oranžovou barvou podsvícenou indikaci provozního stavu nebo masivní dvoupolohové páčkové přepínače, volící u obou přístrojů různé režimy práce se zvukem. Jde ale i o samotné masivní ovladače, se kterými je díky plynulému chodu a velmi příjemnému materiálu radost pracovat. Potěší třeba také regulovaný sluchátkový výstup v „plné“ velikosti i na diskovém přehrávači, podobně jako esteticky svítící a za bytelným sklíčkem usazená elektronka. Pochválit se musí také displej s příjemně čitelnými znaky.

Na zesilovači si pak slovo uznání zaslouží všech osm knobů, snad jen fakt, že není jak vyřadit tónové korekce pro basy / výšky je trochu zarážející. Ale v neutrální pozici je ovlivnění průchozího signálu minimální – to řeší korekční obvod LUX, uvedený již v roce 1963 a ověřený tedy desítkami let provozu.

Pozitivní odkaz si rozhodně zaslouží také dálková ovládání, to od D-38u v milém detailu kopíruje dřevěné obložení přístrojů i na svých stranách, SQ-38u má klasické kovové provedení. Jedná se navíc o masivní hliníkové odlitky s logicky rozmístěnými tlačítky, která dobře padnou i pod prostorově výraznější prsty.

Zadní stěny na obou přístrojích pak nesou jednoduché, ale bytelné konektory v nevelkých, ale plně dostatečných počtech. Přehrávače umí vyvést signál buď přes klasickou dvojici analogových RCA konektorů, nebo také přes koaxiální a optický digitální výstup. Žádná XLR

nebo digitální vstupy tu nejsou, rozhodně ale nejde o žádný citelný nedostatek. Zesilovač totiž také žádné podobné „novoty“ nenabízí a tak tu nalezneme jen patero analogových vstupů (z toho jeden patří přenoskovému předzesilovači pro MM i MC), k nim se přidávají ještě čtyři další páry pro zvláštní příležitosti – kromě toho, že je zesilovač možno rozdělit a mezi řídicí a koncový stupeň vřadit libovolný komponent (namátkou procesor pro přizpůsobení zvuku odezvě místnosti) pomocí Pre Out a Main In, je tu i klasická nahrávací smyčka Monitor – Rec Out. Výstupní zesílený signál lze vést na zdvojené výstupní svorky A / B, samozřejmě s možností volby aktivního výstupu.

Velmi zajímavé věci však nejsou jen navrchu, ale také uvnitř přístrojů. Například přehrávač má celkové harmonické zkreslení méně než 0,004% při použití libovolného výstupu, stejně tak zůstává solidní odstup signálu a šumu minimálně 95 dB. U zesilovače je toho ještě více – jmenujme například 11 různých elektronek (4x EL34, 4x ECC83 a 3x ECC82), rozměrné a plně zapouzdržené EI trafo, nebo perfektní mechanické oddělení řídicího a koncového stupně, s nímž souvisí i minimální pronikání nežádoucího elektrického rušení. EL34 v zapojení Push-Pull jsou schopny vygenerovat solidních 30 Wattů (6 Ohm), respektive 25 Wattů (4 a 8 Ohm) na kanál. To vše při velmi nízkém (na lampovou konstrukci) harmonickém zkreslení, které se pohybuje někde mezi 0,03% a 0,5% (při plném výkonu). Odstup signálu a šumu činí solidních 99 dB, případně 65 dB u phono předzesilovače. Šířka pásma je také úctyhodná – 10 – 100 000 Hz v toleranci -3 dB je na elektronky slušný výkon.

Samostatný odstavec si zaslouží i použitý gramofonový předzesilovač, určený přenoskám typu MM i MC. Zesílení pro MC je realizováno přes kvalitní step-up trafo, o kterém mnozí milovníci vinylu hovoří jako o ideální cestě k MC. Také sluchátkový zesilovač je v podstatě pouze jediný odpor v signálové cestě, takže nic nevstupuje do cesty využití plného zvukového potenciálu SQ-38u. Tento přístup není nepodobný jiné japonské „retro“ firmě Leben, která ale se srovnatelným modelem vyjde cenově přeci jen draž.

Poslech této nádherné série nám umožnil pan Procházka z vkusně upraveného a výborně vybaveného otrokovického studia PP Hifi, majícího tuto „vintage“ sérii exkluzivně k dispozici. V poslechovém prostoru se sešla skutečně krásná sada komponentů – kromě Luxman D-38u a SQ-38u tu byl i D/A převodník Luxman DA-100, přes který jsme měli možnost srovnat výstup z CD přehrávače, měli jsme také chvíli na prozkoumání zvukové charakteristiky v porovnání s Luxman L-507uX. Špičkovou kvalitu napájení zajišťoval IsoTek Aquarius s firemní kabeláží, signálové propojení zase kablíky Luxman JPR-100. energii do reprosoustav KEF R900 a Dali Epicon 6 přenášel AudioQuest Gibraltar.

„Besame Mucho“ (W. Pushing a L. Sharrock | „Die perfekte Räumlichkeit“ | 2010 | Stereoplay) nás hned v první vteřině pohltilo svou laskavostí, vřelostí a jemností – Luxman vám po prvotním zahřátí dá jasně najevo, že patří do elektronkové extraligy, přičemž ale zůstává v relativně zaplatitelných úrovních. I zde se ale jasně projevilo, že pokud mají oba přístroje nejlépe spolupracovat, je záhodno se vyhnout elektronkovému výstupu z přehrávače – pak je oné vřelosti zkrátka už moc. Jinak ale duo od Luxman předvádí nádherné, podmanivé představení, vdechuje vokálům sametovou hebkost a hladkost, živoucně je rozevívá a rozprostírá v naprosto realistických, snad jen maličko barevnějších intencích přímo před vámi. Přispěním elektronek je zvuk opravdu plný barev a celkově uvolněný, neztrácí ale ani rychlost, ani kontrolu. Zvláště spodních tónů je lampově hodně, avšak oproti většině jiných elektronkových konstrukcí jsou zde pod nekompromisní kontrolou.

Realitu šmrncnutou láskyplnou elektronikou ukazuje i „Dedicated to...” (Allan Taylor | „Closer to music vol. 3” | 2009 | Stockfish Records | SFR 357.4009.2). Zvuk je nádherně plynulý, protéká prostorem s naprostou nenuceností a pohodou, plný barev a emocí, ale v podstatě v plně uvěřitelném podání. Jde zejména o nádherné podání zvukové scény – nástroje jsou rozhozeny v prostoru s naprostou samozřejmostí, a to jak v pravolevém, tak i vcelku hluboko v předozadním směru. Vynikající práci odvádí duo Luxman (upřímně řečeno zvláště pak zesilovač) při vykreslování barev a textur jednotlivých nástrojů – nejen, že instrument jasně ohraničí ve vzduchu a nechají ho dýchat, ale třeba kovové struny na kytáře hlavního protagonisty odkazují na skutečnost dlouhým dozvukem a možností sledovat jejich chvění a rezonanci těla jako ve skutečnosti. Samostatnou kapitolou se pak stává vokál – opět hluboký, prokreslený a křehký, přitom zcela zvládnutý a plynoucí jako obrovská, poklidná řeka.

Skvělé dynamické schopnosti a tonální sytost v dokonalé synergii předvádí dvojice Luxman v Pucciniho „Madama Butterfly“, části „Con onor muore“ (Orchestr ČS Rozhlasu a Alexander Rahbari | 1994 | Amadis). Nezkrotná energie a barevná elektronka budují fascinující a podmanivou dramatičnost okamžiku, smyčce se vrhají k vašim uším s neutuchající energií a ve velmi plném, sytém podání, zatímco celkový pohled na skladbu zůstává velmi dobře čitelný, naprosto přehledný a autoritativně kontrolovaný; zvláště v nižších částech spektra odvádí Luxman až tranzistorově přesnou práci, při zachování „laskavých“ charakteristik elektronkového projevu. Nástroje jsou sice o něco málo líbivěji a pohodověji podané, než jak je můžete slyšet na živém koncertě, ale jde o zvukomalebnost v rámci lampové extraligy, žádné přehřáté, rozvolněné vymýšlení.

Zvukomalebnošť sa občas snubí také s jakousi plynoucí, vazkou zasněností, kdy hudba jako olej protéká každým krychlovým centimetrem poslechového prostoru. Dobrým příkladem je Leonard Cohen a jeho nádherná, teskná „By the rivers dark“. Typický, chraplavý a charismatický vokál je vykreslen s nesmírnou pečlivostí, lehká, pomalá elektrická kytara vás kolébá na povrchu, zatímco pevné, tvrdé perkuse udávají skvěle načasovaný rytmus, posouvající vás dál a dál jednoduše nádherným a vtahujícím, navýsost muzikálním zážitkem. Fascinující je dotaženost podání vokálů – nejen Cohenův hlas, ale i doprovodné sboristky mají každý své místo, ani na vteřinu nezapochybujete o jejich artikulaci, vše je dokonale srozumitelné a přesně zasazené do celkové mozaiky skladby.

Aby nevznikla mýlka – dvojice Luxman D-38u a SQ-38u je zcela jistě určena primárně těm, kteří milují klid, uvolněnost a chtějí se nechat houpat v barevném světě pohody, kteří nepotřebují nikam spěchat. Pokud ale vaše diskotéka obsahuje i nějaký ten peprnější kousek, umí se zvláště SQ-38u pořádně odvázat. Singl „Neonarcis“ (Dymytry | „Neonarcis“ | 2012 | Metalgate | MGR-24312) prověří dvojitým, brutálním metalovým kopákem i kytarami s pořádně nabroušeným ostřím závěsy vašich reproduktorů a rychlost jejich magnetů. Na to, že jde o typicky „plochou“ metalovou nahrávku, udělal z ní kouzelník Luxman skvělou show – strojový rytmus by mohl kdejaký exaktní tranzistor závidět, elektronka navíc zvuk „nafoukla“ právě tak, aby zněl zábavně a razance, s jakou pár Wattů v SQ-38u sype metalový nářez do poslechovky, při vyšší hlasitosti klidně rozdrní okenní tabulky. Je ale fakt, že jde spíš o možnost zpestřit si akustické skladby něčím jiným – pro skalní příznivce tvrdšího big beatu je ve výsledném podání přeci jen cítit příliš sametovosti a i když je Luxman rychlý a pružný, je to trochu jako nutit Rolls Royce soupeřit s Ferrari.

Dvojice přístrojů Luxman D-38u a SQ-38u je zvláštní. Existuje pro malý vesmír nadšenců, „jiných“ milovníků hudby a těch, kteří chápou, že obsah je mnohem víc než forma. Nebo je tato dvojice možná stvořena pro ty, kteří rozumí nezvratnému faktu, že čas přináší mnoho a mnoho změn, ale to opravdu dobré zůstává neměnné a vždy a znovu bude doceněno. Pokud vás v jakémkoliv smyslu k těmto strojům nenaláká už jejich vnější podoba (ale dejte si na čas, tohle nejsou krasavci, kteří vás mají okouzlit na první pohled, tady jde o víc), zapomeňte na ně – nejsou pro vás. Jakmile si k nim ale najdete cestičku, jakmile zjistíte, že jste dospěli tak daleko, že dokážete ocenit jejich krásu a pochopit, že naleštěný efekt má daleko ke skutečné hodnotě, pak jim s klidným svědomím propadněte. V dané cenové třídě totiž jen stěží budete hledat lepší lampový zesilovač, který v mnoha ohledech (například v kontrole basu nebo svižnosti zvukového podání) plně konkuruje polovodičovým strukturám. A stejně těžko pak budete hledat přehrávač, který by tomuto zesilovači sloužil víc. Luxman SQ-38u a Luxman D-38u patří neoddělitelně k sobě, svou hebkostí, něhou, fluidním, strhujícím zvukem a barevnou něhou, kterou v případě nutnosti umí podpořit ocelovou pevností a diktátorskou autoritou, si získají dospělé, vyrovnané posluchače, kteří se touží nechat hudbou pohltnout. Mají své chyby – CD přehrávač by nemusel vůbec mít elektroniku, propojení by mohlo být symetrické, korekční obvody by mohly být vyřaditelné a barevnost umírněnější, to vše jiné lampové konstrukce umí. Co ale jiní neumí (nebo alespoň ne takhle dobře a když už, tak ne za takové peníze), to je fascinující, strhující, láskyplná a podmanivá reprodukce hudby. Luxman prostě hraje, dává zapomenout úplně na všechno a dokud přístroje nevypnete, jste na světě jen vy a vaše hudba, i když přibarvená a ne zcela striktně se držící reality. Jenže jakmile se jednou rozehrějí elektroniky SQ-38u a roztočí mechanika D-38u, bude všechno jedno...

Malý dodatek – ačkoliv jsme neměli možnost v klidu vyzkoušet přenoskový předzesilovač, mnozí světoví recenzenti na něj pějí nebeskou chválu, asi jako na celý zbytek zesilovače. Vezmeme-li v potaz konkurenční značky, málokterá se snaží nabídnout ve svém integrovaném zesilovači i phono předzesilovač takové úrovně, aby nebylo nutno kupovat separátní přístroj. Takže vlastně další velké plus pro SQ-38u, protože elektronka a černé desky budou dost možná ta nejlepší cesta, jak už navždy zapomenout na okolní svět a jen poslouchat hudbu.

KLADY

- + nádherný retro design (je-li to váš šálek kávy)
- + fantastické prvoligové zpracování
- + možnost přes kvalitní step-up trafo připojit i MC přenosky
- + nádherně podmanivý zvukový projev, plný, sytý a energický
- + nepředražená (adekvátní) cena setu

ZÁPORY

- elektronkového zvuku může být až moc (stačí přepnout CD na tranzistory)
- mohlo by být pro „audiofilnější“ pocit možné vynechat korekční obvody
- v podstatě nic, pokud je retro elektronka blízka vašemu srdci

